

**SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA**  
**Pf.II.20.149/2017/4. szám**

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt felperesnek - a Kolozsvári & Waldmann Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Waldmann Gábor) által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és egyéb iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 11.P.20.537/2016/14. számú, 2016. december 12. napján kelt ítélete ellen a felperes által 15. és az alperes által 16. sorszám alatt benyújtott fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

**í t é l e t e t:**

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a megfellebbezett rendelkezéseit azzal a pontosítással **hagyja helyben**, hogy a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási illeték összege 185 696 (száznolcvanötezer-hatszázkilencvenhat) Ft, az alperes által fizetendő pedig 82 424 (nyolcvankettőezer-négyszázhuszonnégy) Ft.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 100 000 (százezer) Ft másodfokú perköltséget, valamint az állami adóhatóság felhívására a Magyar Államnak 270 636 (kettőszázhetvenezer-hatszázharminchat) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I n d o k o l á s**

A felperes magáncélú használatra megvásárolta az **(gpjmű frg.rszm.-a)** forgalmi rendszámú, Honda Civic CTDiLS típusú gépjárművet bruttó 2 550 000 Ft vételárért. A vételárból 2 100 000 Ft finanszírozására az alperes jogelődjével, a **(jogelőd neve)** Zrt-vel (a továbbiakban: alperes) 2008. augusztus 26. napján megkötötte a **(kölcönszerződés száma)** számú, svájci frank alapú kölcsönszerződést. A felek az egyedi szerződésben rögzítették a havi törlesztőrészek összegét és esedékességét, az összes törlesztőrészlet összegét (4 002 600 Ft), a törlesztőrészek számát (60 alkalom) és a teljes hiteldíjmutató mértékét (16,66 %). A kamat- és az árfolyamváltozás (kamatváltozás I. és a kamatváltozás II.) elszámolásának módjaként az ún. normál deviza konstrukcióban állapodtak meg.

A kölcsönszerződés részét képezte az alperes gépjármű hitelezési tevékenységére vonatkozó **(üzletszabályzat 1.jelölése)**. számú üzletszabályzata (a továbbiakban: Üsz.), amely többek között az alábbi - a jelen jogvita és a fellebbezés elbírálása szempontjából releváns - rendelkezéseket tartalmazza:

- I.6.: „Normál deviza konstrukció: Amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a Kölcsönbevevő a kamatváltozás I. és a II-t a Kölcsönbeadó Hirdetménye szerint köteles megfizetni.”
- I.17.: „Mértékadó devizanem: az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem”
- I.23.: „Rendkívüli árfolyamesemény: Rendkívüli árfolyameseménynek minősül az árfolyam szélsőséges mértékű (25 %-ot meghaladó) növekedése a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedés (például intervenciós sáv eltolása, egyéb pénzügyi szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamot a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.”
- I.24.: „Mértékadó árfolyam: a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötte napján”
- I. 25.:  
 „b) Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:  
 Kamatváltozás II. = fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam /mértékadó árfolyam) - 1.”
- IV.7.: „Amennyiben az elsődleges biztosíték opció és az egyedi kölcsönszerződés futamideje 5 évnél hosszabb, úgy Kölcsönbevevő köteles a Hitelező felszólítására - az eredeti feltételekkel egyező tartalommal - ismét vételi jogot engedni, amelynek időtartama legalább a szerződés lejártát követő 3 hónap.”
- IV.9.: „Amennyiben a Kölcsönbevevő a kölcsönszerződésben foglalt valamennyi kötelezettségét teljesítette, úgy a Hitelező köteles a gépjármű törzskönyvét és a korlátozó bejegyzések törléséhez szükséges nyilatkozatot kiadni.”
- V.6.: „Amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint (HUF) a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a Kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euró esetében a mindenkor intervenciós sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euró keresztárfolyamának változása.”
- V.7.: „A Kölcsönbevevő köteles a Hitelező székhelyén és fióktelephelyén kifüggesztett hirdetmény szerinti költségeket - azok felmerülése esetén - a Hitelezőnek megtéríteni.”
- VI.1.: „A Kölcsönbevevő köteles a hatósági nyilvántartásba, a gépjármű forgalmi engedélyébe és a törzskönyvébe a Hitelező javára - Felek között létrejött szerződésnek megfelelően - a vételi jogot vagy a jelzálogjogot és annak biztosítására az elidegenítési és terhelési tilalmat bejegyeztetni és ennek megfelelően úgy rendelkezni, hogy a hatóság a törzskönyvet a hitelező mint a korlátozás jogosultja részére küldje meg”.

A peres felek a kölcsönszerződés megkötésével egyidejűleg a kölcsön visszafizetésének biztosítására - felfüggesztő feltétellel - adásvételi szerződést kötöttek, és az alperes javára opciós jogot alapítottak a kölcsönösszegeből vásárolt gépjárműre. Az opciós szerződés 5. pontja szerint az alperes a vételi jogot a szerződés aláírásától számított 5 éves időtartam alatt, de legfeljebb addig az időpontig gyakorolhatja, ameddig a kölcsönbevevő vele szemben a kölcsönszerződésből eredő tartozását maradéktalanul nem teljesítette. A felek a vételi jog biztosítására az opciós joggal terhelt gépjárműre elidegenítési és terhelési tilalmat is kikötöttek (szerződés 7. pont). A szerződés 8. pontja szerint „A Hitelező az e megállapodás szerint alapított vételi jogát abban az esetben gyakorolhatja, ha a Kölcsönbevevő a jelen megállapodás 2. pontjában hivatkozott kölcsönszerződésben megjelölt bármely esedékességi időpontban - az esedékességet követő 15 napon belül - akár részben vagy

egészen nem tesz eleget valamely fizetési kötelezettségének, továbbá, ha a kölcsönszerződés bármely oknál fogva felmondásra kerül."

Az alperes a 2014. évi XL. tv. (a továbbiakban: DH2 tv.) szerinti, a perbeli kölcsönszerződéssel összefüggő elszámolást elkészítette, az felülvizsgálnak minősül.

A felperes módosított keresetében elsődlegesen a kölcsönszerződés létre nem jöttére, másodlagosan érvénytelenségére alapítottan 1 815 161 Ft megfizetésére és a perrel érintett gépjármű törzskönyvének kiadására kérte kötelezni az alperest, továbbá kérte az egyedi szerződés és az annak részét képező üzletszabályzat egyes pontjai érvénytelenségének megállapítását is.

A szerződés létre nem jöttét, érvénytelenségét a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés b), c), d) pontjaiban foglaltakra, valamint az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás hiányára (hiányosságára) és az árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek ebből adódó tisztességtelenségére alapította. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását kérte, az ennek keretében elvégzendő, általa helyesnek tartott elszámolás szerint 2015. november 26. napjáig 3 943 474 Ft-ot fizetett meg az alperes részére, LIBOR kamattal számolva 2 128 313 Ft-ot kellett volna teljesítenie, ezért a kettő különbözete a részére visszajáró - a keresettel érvényesített - összeg. Állította, az alperes a szerződéskötést megelőzően nem adott megfelelő tájékoztatást részére az ügylet kockázatairól, amiből következően árfolyam-különbözet megfizetésére nem kötelezhető. Hivatkozott e körben a 2008/48. EK irányelvre és a Kúria 6/2013. számú Polgári jogegységi határozatára. További érvelése szerint az üzletszabályzat V.6. pontja érvénytelen, mert nem felel meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak, ezért tisztességtelen az 1959-es Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése rendelkezéseire tekintettel.

A törzskönyv kiadására vonatkozó kereset jogi indokaként előadta, érvénytelen az opciós szerződés 5. pontja és az Üsz. IV.7. pontja, az opciós jog pedig megszűnt, mivel az annak gyakorlására nyitva álló, a szerződéskötéstől számított 5 év eltelt, ezen kívül a tartozását teljes körűen megfizette, ezért az alperes alaptalanul tartja birtokában a törzskönyvet.

Az alperes nem vitatta az induló ügyleti kamat éves százalékos értéke feltüntetésének hiányát, és a szerződés erre alapított érvénytelenségét. Ellenkérelmében kérte, hogy a bíróság a szerződést nyilvánítsa érvényessé akként, hogy az induló ügyleti kamat éves százalékos értékét 15,55 %-ban határozza meg. Egyebekben a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint az üzletszabályzat V.6. pontja a szerződés és az Üsz. vonatkozó egyéb pontjaival együtt az árfolyamkockázatról megfelelő tájékoztatást ad. Kiemelte, nem volt kötelessége a jövőbeni árfolyam lehetséges változásának becslése, erre vonatkozóan tájékoztatás adása, arra nem is volt rálátása. Álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása a kölcsön visszafizetésének az opciós szerződéstől független atipikus biztosítéka, az nem az opciós jog megszűnéséhez kapcsolódik, hanem a felperes teljesítésével függ össze. Állította, a felperesnek még áll fenn tartozása vele szemben, ezért az Üsz. IV.9. pontjában foglaltakra figyelemmel nem tarthat igényt alappal a perbeli gépjármű törzskönyvére. Hivatkozott továbbá arra, hogy a szerződéskötéskor hatályos üzletszabályzat helyébe a **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzat lépett, amelynek V.6. pontja szerint a szerződés biztosítékaként kikötött opciós jog ún. „zárt opció”, ami azt jelenti, hogy a vételi jog gyakorlására nyitva álló határidő az opciós szerződés 8. pontjában írt feltételek bekövetkeztétől nyílik meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletével érvényessé nyilvánította a perbeli szerződést az induló éves ügyleti kamat 15,45 %-ban történő meghatározásával, és megállapította, hogy a szerződés részét képező üzletszabályzat IV/7., IX/2.b., IX/4.a. pontjai érvénytelenek, kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 nap alatt adja ki a felperes részére a perbeli gépjármű törzskönyvét. Ezt meghaladóan a keresetet

elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 54 000 Ft perköltséget, az államnak pedig 98 000 Ft eljárási illetéket. Az alperest 46 900 Ft illeték állam részére történő megfizetésére kötelezte.

Az ítélet indokolása szerint a szerződés a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 523. § (1) bekezdése szerinti deviza alapú fogyasztási kölcsönszerződés. Megállapította, a kölcsönszerződés és az Üsz. megfelelő rendelkezéseinek (Üsz. V/6., I/6., I/17., I/20., I/22., I/23., I/24., I/25.b., c. pontjai) együttes értelmezéséből egyértelműnek kellett lennie a felperes számára, hogy korlátozás nélkül ő viseli az árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Kiemelte, az a körülmény, hogy a felperes nem, vagy nem alaposan olvasta el a kölcsönszerződést és az ahhoz kapcsolódó üzletszabályzatot, nem eshet az alperes terhére, mert a kölcsönbevevőtől elvárható, hogy a szerződést alaposan áttanulmányozza, szükség esetén az egyes - általa nem értett - rendelkezésekről tájékoztatást kérjen.

Részletesen kifejtett indokai alapján kizárólag az ítélet rendelkező részében megjelölt szerződési feltételek érvénytelenségét találta megállapíthatónak. A törzskönyv kiadásával kapcsolatban kifejtett jogi álláspontja szerint a törzskönyv birtokban tartása az opciós szerződéshez kapcsolódó járulékos biztosíték, s miután az alperes opciós joga megszűnt a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével, alaptalanul tartja birtokában a gépjármű törzskönyvét, azt kiadni köteles. E körben hivatkozott a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú határozatának megállapításaira. Az új üzletszabályzat „zárt opcióra” vonatkozó megfogalmazása álláspontja szerint ellentétes az opciós szerződés irányadó rendelkezéseivel, ezért az 1959-es Ptk. 205/C. §-a alapján az opciós szerződésben szereplő feltétel vált a szerződés részévé.

Az ítélet ellen a felperes és az alperes is fellebbezést nyújtott be.

A felperes a fellebbezési eljárás során módosított fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával 1 329 421 Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Elfogadta az elsőfokú ítélet szerint megállapított induló ügyleti kamatmértéket (15,45 %), és már nem hivatkozott a szerződés THM nem megfelelő meghatározása miatti érvénytelenségére sem. Változatlanul fenntartotta viszont az árfolyamkockázatról történt tájékoztatás hiánya miatti érvénytelenségre vonatkozó jogi érveit. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte azzal, hogy a tőkén felül kizárólag annak jegybanki alapkamatával tartozik, árfolyam-különbözet fizetési kötelezettség nem terheli. Előadta, 3 943 476 Ft-ot már megfizetett a felperes részére, jegybanki alapkamattal számolva 2 614 053 Ft lett volna a fizetési kötelezettsége, ezért a kettő különbözete a részére, mint túlfizetés visszajár.

Állította, érvénytelen az Üsz. V/6. pontja, a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdése, valamint az 1959-es Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján, mert nem kapott megfelelő tájékoztatást az árfolyamkockázatról, holott azt nemcsak a 2008/48. EK irányelv írja elő, hanem a Kúria 6/2013. PJE 3. pontja és a 2/2014. PJE 1. pontja is. Hivatkozva az Európai Bíróság C/42-15. számú ítéletében foglaltakra, hangsúlyozta, nem köteles megfizetni a járulékokat, csak a tőkét.

További érvelése szerint az Üsz. I/17., I/22., I/24., I/25. b. pontjaiban foglalt szerződési feltételekből - sem önmagukban, sem együtt értelmezve azokat - nem lehet következtetni arra, hogy árfolyam-különbözet megfizetésére köteles. Álláspontja szerint ezek a kikötések a szokásos szerződési gyakorlattól eltérő, speciális szabályokat tartalmaznak, ezért az alperesnek erre külön fel kellett volna hívnia a figyelmét, utalt e tekintetben az 1959-es Ptk. 205/B. § (2) bekezdésére.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a törzskönyv kiadására vonatkozó kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy az opciós joga - a szerződéskötéskori üzletszabályzat helyébe lépett **(üzletszabályzat 2. jelölése)** számú üzletszabályzat zárt opcióra vonatkozó V.6. pontja szerint - nem szűnt meg. Nem osztotta az

elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatosan kifejtett jogi álláspontját, az 1959-es Ptk. 205/C. §-ára történő hivatkozását. Másodlagosan továbbra is hangsúlyozta, a törzskönyv birtoklásának joga a kölcsönszerződés opciós jogtól független, atipikus biztosítéka. Kiemelte, az Üsz. II.1.e., valamint VI.2. és VI.3. pontja is ezt támasztja alá. E szerint kizárólag akkor köteles kiadni a törzskönyvet, ha a felperes a kölcsönszerződésben foglalt fizetési kötelezettségének maradéktalanul eleget tesz, s miután ez nem történt meg, a törzskönyvet alappal tartja birtokában. Megjegyezte, a Kúria egyedi ügyben e körben kifejtett jogi álláspontja nem köti a bíróságot. Ezzel összefüggésben kiemelte, ha valós lenne a feltételezés, hogy a felek az Üsz. IV/9. pontjában a vételi jognak a kölcsönszerződés teljesítése miatti megszűnése esetére rendelték a törzskönyvet visszaszolgáltatni, ésszerűtlen, hogy a vételi jog más módon való megszűnése (például az 5 éves időtartam eltelte) esetére miért nem állapodtak meg ebben. Véleménye szerint ennek a szabályozásnak egyetlen ésszerű indoka az volt, hogy a törzskönyv birtokban tartása nem pusztán a vételi jogra vonatkozó, hanem a kölcsönszerződés szerinti fizetési kötelezettség biztosítékaként került szabályozásra. Hangsúlyozta, mindebből adódóan végső soron az alperes opciós joga megnyíltának időpontja a gépjármű törzskönyvének kiadása szempontjából nem bír jelentőséggel, hiszen a felperes nem teljesítette a szerződésben foglalt fizetési kötelezettségét.

A peres felek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet ellenérdekű fél fellebbezésével érintett részében annak helybenhagyására irányult.

A felperes és az alperes fellebbezése is **alaptalan**.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont következtetései is helytállóak, az ítélet érdemi döntésével és annak indokaival is egyetért, a fellebbezésekben foglaltakra figyelemmel kiemeli az alábbiakat.

#### **Az árfolyamkockázatról való tájékoztatás hiánya:**

A felperes a marasztalási keresetét arra alapította, hogy a svájci frank forinthez viszonyított árfolyamának változásából eredő fizetési kötelezettség nem terheli, egyrészt mert nem kapott az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében írt kockázatfeltáró nyilatkozat hiányában, másrészt mivel érvénytelen az Üsz. V.6. pontja. A perbeli kölcsönszerződés deviza alapú jogügylet, amelynek lényege, hogy a felek a hitelezőnek és az adósnek a kölcsönszerződésből fakadó pénztartozását egyaránt devizában határozzák meg (kirovó pénznem) és azt mindkét fél forintban köteles teljesíteni (lerovó devizanem). E szerződéstípusnál az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait: a forint gyengülése az adós fizetési terhének növekedését, erősödése pedig csökkenését eredményezi (6/2013. PJE határozat 1. pont). A perbeli üzletszabályzat felperes által támadott V.6. pontjában rögzített feltétel a deviza alapú szerződés lényegéhez kapcsolódó - az árfolyamváltozásból eredő - kockázat felperes általi vállalását jelenti, következésképpen a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége az 1959-es Ptk. szerződéskötéskor hatályos 209. § (4) bekezdése értelmében nem vizsgálható, és a 2009. május 22. napjától hatályos (5) bekezdés szerint is csak akkor állapítható meg, ha az - a szerződés egyéb rendelkezéseit is figyelembe véve - nem világos, nem érthető. A 2/2014. PJE határozat 1. pontja szerint a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezésének tisztességtelensége, amely szerint az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó”

mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam reá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az 1959-es Ptk. fent hivatkozott rendelkezésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

A szerződéskötés időpontjában hatályos Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének a rendelkezése értelmében a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfélnek aláírásával kellett igazolnia, a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatását. Tény, hogy a perbeli esetben ilyen külön kockázatfeltáró nyilatkozat nem készült. Ez azonban a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltak megsértésére - és ezáltal az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdésére - alapítottan nem eredményezi a kölcsönszerződés érvénytelenségét. Az 1959-es Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. A következőket bírói gyakorlat szerint a más jogágak (pénzügyi, közigazgatási jogi) kötelező szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági törvény kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza, vagy pedig a törvény értelmezéséből, az összes körülményből nyilvánvaló módon megállapítható, hogy a külön jogszabály - egyéb más jogági szankciók mellett - a szerződés érvényességét nem kívánja megengedni (BDT2006. 1450, BDT2009. 2004). A pénzügyi jog körébe tartozó Hpt. hivatkozott rendelkezése azonban a kockázatfeltáró nyilatkozat elmaradásához nem fűzte a semmisség jogkövetkezményét.

Mindebből következően az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást nem feltétlenül kell tartalmaznia külön kockázatfeltáró nyilatkozatnak, az szerepelhet a szerződésben is, kifejezett tájékoztatás hiányában pedig a szerződés rendelkezései illetve a szerződéskötéskor szóban kapott tájékoztatás alapján kell vizsgálni, hogy a fogyasztó alappal gondolhatta-e, hogy őt nem terheli árfolyamkockázat, illetve hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. A peradatok alapján azonban ez nem állapítható meg. A kölcsönszerződés részét képező üzletszabályzat V.6. pontja szerint a felperes kifejezetten vállalta a mértékadó devizanem, azaz a svájci frank és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat. Emellett a szerződés egyéb rendelkezései, így az egyedi szerződés „mértékadó devizanem CHF” kitétele is félreérthetetlenül jelezte, hogy a forintban feltüntetett havi törlesztőrészek összege változhat a futamidő során. Az üzletszabályzat I.17., I.23., I.24., és I.25.b. pontjainak együttes értelmezése eredményeként pedig egyértelmű lehetett a felperes számára, hogy az árfolyam változásából eredő kockázat fennáll, illetőleg hogy a kedvezőtlen irányú változás kockázata őt terheli. Az egyedi szerződésben ugyanis a felek meghatározták a mértékadó devizanemet, míg az üzletszabályzatban rögzítésre került a mértékadó devizanem fogalma (I.17. pont), a mértékadó árfolyam (I.24. pont), az árfolyamváltozás kiszámításának képlete (I.25.b. pont) és alkalmazásának feltételei is. Az üzletszabályzat I.25.b. pontja kifejezi a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének a deviza alapú kölcsönzés lényegéből fakadó változását, nevezetesen, hogy ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik, ez maga után vonja a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének változását is, vagyis hogy neki kell viselnie az árfolyamkockázatot. A kamatváltozás II. üzletszabályzati pont megszövegezésének tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy az ténylegesen a kölcsönbevevő fizetési kötelezettségének árfolyamváltozásból adódó módosulását szabályozza, amire a „kamatváltozás II.” szövegrész után zárójelben szereplő „árfolyamváltozás” kifejezés is utal. E rendelkezés egyértelműen és átláthatóan tartalmazza, hogy a kölcsönbevevőnek a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának

függvényében árfolyamváltozást kell fizetnie, amelynek nincs felső határa. Erre utal az üzletszabályzat I.23. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhat kétséget a kölcsönbevevőben a felől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat.

Lényeges továbbá, hogy az egyedi szerződésben rögzítésre került, miszerint a felperes a kamat- és az árfolyamváltozás elszámolási módjaként az ún. normál deviza konstrukciót választotta. A választás ténye feltételezi, hogy a felperes tisztában volt azzal, mit jelent a normál deviza konstrukció, ha pedig ezt ismerte, azt is tudnia kellett, hogy a forint esetleges gyengülése miatt az ügylet milyen kockázatokat hordoz magában, s hogy azt az üzletszabályzat I.6. pontja szerint havonta köteles a törlesztő részletekben megfizetni.

Rámutat továbbá az ítélet, hogy a fogyasztót is terhelő együttműködési kötelezettségből eredően a jóhiszeműség és a tisztesség követelményeire is tekintettel a kölcsönbevevőtől is minimálisan elvárható, hogy a nagy összegű, hosszútávra szóló pénzügyi ügylet jellegéhez, a vállalt kötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt (BDT2013. 2889), tanulmányozza át a szerződést, szükség esetén az egyes, általa nem érthető rendelkezésekről tájékoztatást kérjen (6/2013. PJE).

A felperes személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, tisztában volt azzal, hogy deviza alapú szerződést köt, az egyedi szerződést elolvasta, az üzletszabályzatot „átfutotta”, néhány feltétellel kapcsolatban tett is fel kérdéseket az alperes szerződéskötésnél eljáró képviselőjének. Maga sem állította ugyanakkor, hogy az alperestől olyan tájékoztatást kapott volna, miszerint az ügyletnek nincs árfolyam-kockázata, vagy hogy az őt nem, illetve csak korlátozott mértékig terhelné.

Minderre figyelemmel a felperes alaptalanul kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az irányadó polgári jogegységi határozatokban (2/2014. és 6/2013.) foglalt tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatosan előírtakat. Az elsőfokú bíróság - a fentebb már részletezettek szerint - a jogegységi döntésekben foglalt iránymutatások helyes alkalmazásával állapította meg: a szerződés rendelkezései alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázat kizárólag őt terheli és annak nincs felső határa. Ennek megfelelően a felperes alaptalanul hivatkozott az Üsz. árfolyamváltozásból eredő kockázatok viselésének kölcsönbevevő általi vállalására vonatkozó V.6. pont tisztességtelenségére is.

A felperes által hivatkozott 2008/48. EK irányelv rendelkezéseit a magyar jogba a fogyasztónak nyújtott hitelekéről szóló 2009. évi CLXII. tv. (a továbbiakban: Fnyhtv.) ültette át. A törvénynek a jelen jogvita szempontjából releváns rendelkezéseit „A hitelezést megelőző tájékoztatás” című fejezet tartalmazza. A törvény 6. §-a - az irányelvben foglaltakat átvéve - pontokba szedve, egzakt módon határozza meg az adatok és információk azon körét, amelyeket a hitelezőnek a hitelszerződés megkötését megelőzően meg kell adnia. A tájékoztatás célja, hogy a fogyasztó különböző hitelszerződésekre vonatkozó ajánlatok összehasonlítása alapján a hitelszerződés megkötése tekintetében megalapozott döntést hozzon (Fnyhtv. 6. § (2) bekezdés). Az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést sem az irányelv, sem az Fnyhtv. nem tartalmaz, emellett a hitelező mulasztásához nem fűzi az érvénytelenség jogkövetkezményét.

Alaptalan a felperesnek az a fellebbezési érvelése is, hogy az Üsz. 1.17., I.20., I.22., I.23., I.24., I.25.b., c. és V.6.pontjai, mint a szokásos szerződési gyakorlattól eltérő rendelkezések, az 1959-es Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében írt feltételek hiányában nem váltak a szerződés részévé. Ezek ugyanis a deviza alapú konstrukcióval kapcsolatos szerződési kikötések, amelyek a szerződéskötés

időpontjában már elterjedtek voltak, nemcsak az alperesnél, hanem más pénzintézeteknél is számtalan ilyen ügylet került megkötésre, ezért ezek az általános szerződési rendelkezések szokásos szerződési gyakorlatnak megfelelő rendelkezéseknek tekintendők, külön megtárgyalás nélkül is.

Tévesen értelmezi a felperes az Európai Unió Bíróságának C/42-15. számú ügyben hozott határozatát. Abból ugyanis a felperesi állásponttal ellentétben nem vonható le az a következtetés, hogy akár a kamat éves százalékos értéke feltüntetésének, akár az árfolyamkockázatról való tájékoztatásnak a hiánya miatt a fogyasztót csak a tőke fizetésének kötelezettsége terhelné. A Bíróság ebben az előzetes döntéshozatali eljárásban a 2008/48. EK irányelv egyes rendelkezéseinek értelmezését illetően foglalt állást, az irányelv azonban - az előzőekben írtak szerint - az árfolyamkockázatról való tájékoztatást érintő rendelkezést nem tartalmaz, s ebből adódóan a hivatkozott határozatnak nincs az árfolyamkockázat viselésével összefüggésbe hozható megállapítása.

Miután a fentebb kifejtettek szerint a kölcsönszerződés érvénytelensége kizárólag az üzleti kamatláb szerződésben való feltüntetésének elmaradása miatt volt megállapítható, tekintetbe véve továbbá, hogy ezen érvénytelenség orvoslása a felek közötti elszámolást nem érintette, az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a felperes szerződés érvénytelenségére alapított marasztalási igényét.

### **A törzskönyv kiadása**

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperest az opciós joga biztosítékként illette meg az opció tárgyát képező gépjármű törzskönyve birtokban tartásának joga, s miután az opciós jog - annak gyakorlása nélkül - megszűnt a szerződéskötéstől számított 5 év elteltével, az alperesnek nincs olyan jogcíme, amely alapján jogszerűen visszatárhathatná a törzskönyvet. Az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének e körben kifejtett indokaival maradéktalanul egyetért, azt megismételni nem kívánja.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra figyelemmel kiemeli az alábbiakat:

A felperes a fellebbezésében ugyan hivatkozott a szerződéskötéskori üzletszabályzatot felváltó későbbi Üsz. „zárt opcióra” vonatkozó rendelkezéseire, végső soron mégis arra a következtetésre jutott, hogy nem is ennek van jelentősége a döntés szempontjából, hanem annak, hogy a felperes nem tett eleget maradéktalanul a szerződés szerinti fizetési kötelezettségének. Az ítéletábra ezért csak utal arra, az úgynevezett „zárt opcióra” vonatkozó rendelkezés - az opciós szerződés 5. pontjában foglaltakkal együtt értelmezve azt - pusztán azt jelenti, hogy az alperes az Üsz. e pontjában rögzített feltételek beálltától kezdődően gyakorolhatja az opciós jogát az opciós szerződésben kikötött - a szerződéskötéstől számított - 5 éves időtartam alatt. Ennek megfelelően az alperes opciós joga az opciós szerződés megkötésétől számított 5 év elteltével, azaz 2013. augusztus 26-án megszűnt anélkül, hogy ezt megelőzően az alperes gyakorolta volna az opciós jogát. Ez okból nem tarthat alappal igényt a törzskönyvre, azt kiadni köteles a felperes részére, függetlenül attól, hogy a felperesnek áll-e még fenn tartozása vele szemben.

Annak a döntés szempontjából nincs jelentősége, hogy az opciós jog megszűnése esetére az opciós szerződés nem tartalmaz törzskönyvkiadási kötelezettséget előíró rendelkezést. Ez ugyanis még nem jelenti azt, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga független az opciós szerződéstől.

Kétségtelen, hogy a Kúria Pfv.V.21.971/2015/6. számú ítéletében foglalt döntés a jelen ügyben eljáró bíróságot nem köti, az ítéletábra azonban mindenben osztja az ott kifejtetteket, nevezetesen, hogy az Üsz. törzskönyvet érintő kikötései, így a IV.9., VI.1. pontja és az opciós szerződés 7. pontja szerkezetéből is az a következtetés vonható le, miszerint egymásra épülő kötelezettségként az opció,



valamint az elidegenítési és terhelési tilalom kikényszerítése érdekében került a törzskönyv a hitelező alperes birtokába.

### **Perérték**

Az ítélet tábla az elsőfokú eljárás pertárgy értékét az elsőfokú bíróságtól eltérően határozta meg. A Pp. 24. § (1) bekezdésében foglaltak szerint ugyanis a pertárgy értékének megállapításánál a keresettel érvényesített követelés vagy más jog értéke az irányadó. Jelen ügyben a felperes a pénzfizetésre irányuló marasztalási keresetét a szerződés érvénytelenségére alapította azzal, hogy az érvénytelenség alkalmazandó jogkövetkezménye a szerződés hatályossá nyilvánítása, amelynek keretében elvégzendő elszámolás eredményeként a követelt összegű túlfizetés mutatkozik a javára. Az alperes szerint viszont a felperesnek áll fenn tartozása vele szemben, ezért a keresettel érvényesített követelés az alperes marasztalásán túl annak a megállapítására irányuló igényt is magában foglalja, hogy a felperesnek nem áll fenn tartozása az alperessel szemben. A felperesnek az alperes által nyilvántartott tartozása a fellebbezési eljárás során beszerzett adatok szerint 2 053 526 Ft volt, ezért az ítélet tábla az elsőfokú perértéket 4 468 687 Ft-ban állapította meg (az alperes által kimutatott tartozás: 2 053 526 Ft, a felperes marasztalásra irányuló kereseti követelése: 1 815 161 Ft, a törzskönyv kiadásával kapcsolatos kereset perértéke: 600 000 Ft).

A fentiek szerint megállapított elsőfokú pertárgyértéket is figyelembe véve, és tekintettel a peres feleknek a szerződés érvénytelenségéhez kapcsolódó keresetet érintő pervesztessége-pernyertessége arányára (20-80 % a felperesre terhesebben), valamint arra, hogy a törzskönyv kiadására vonatkozó kereset tárgyában az alperes lett pervesztes, az ítélet tábla a Pp. 253. § (2) bekezdés második mondatának rendelkezése alapján - a perérték módosulására figyelemmel - a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül felemelte a felperes és az alperes által a Magyar Államnak fizetendő elsőfokú eljárási illeték összegét a rendelkező részben foglaltak szerint.

A kifejtettekre tekintettel az ítélet tábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részének érintetlenül hagyása mellett, a megfellebbezett rendelkezéseket a rendelkező rész szerinti pontosítással hagyta helyben a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

Az ítélet tábla a másodfokú perértéket a felperes fellebbezése alapján 3 382 947 Ft-ban (az alperes által kimutatott tartozás 2 53 526 Ft, a felperes marasztalásra irányuló fellebbezése 1 329 421 Ft), az alperes fellebbezésével összefüggésben 600 000 Ft -ban határozta meg.

A peres feleknek a fentiek szerint meghatározott pertárgyértékből kiindulva megállapított pernyertessége-pervesztessége arányát figyelembe véve - a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (3) bekezdése, valamint (5) bekezdése és 4/A. §-a szerint számított ügyvédi munkadíjnak megfelelően - nagyobb pervesztességére tekintettel - a felperest kötelezte az alperes javára másodfokú részperköltség megfizetésére a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján.

A felperes fellebbezése alapján felmerült és az illetékfeljegyzési joga folytán az állam által előlegezett illetéket a sikertelenül fellebbező felperes köteles megfizetni az 1990. évi XCIII. tv. (a továbbiakban: Itv.) 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján. Az alperes a fellebbezésére az illetéket leróta, ezért erről az ítélet táblának nem kellett rendelkeznie.

S z e g e d , 2017. május 30.

Dr. Szeghő Katalin sk. . Tóth Gabriella sk.  
a tanács elnöke

Zanóczné dr. Ocskó Erzsébet sk.  
előadó bíró

táblabíró